

De Christen en zijn aardse werk

Werken is een wezenlijk bestanddeel van ons Christelijke leven. Maar het stelt iedere gelovige voor verschillende uitdagingen. De economische druk eist vaak een goede opleiding en hoge prestaties. Tegelijkertijd is de vijand van plan ons zo te laten bezig zijn met deze aardse maar legitieme bezigheid dat ons geestelijke leven tekortkomt.

Allerlei situaties in ons werk roepen vraagtekens op en vragen om beslissingen. Misschien ben je op zoek naar een baan. Of moet je beslissen of je die specifieke vervolgopleiding gaat doen. Het kan ook zijn dat je baas je tips geeft hoe je hogerop kunt komen en hoe je carrière kunt maken. Of je hebt zoveel werk te doen, dat je geen tijd hebt voor het dagelijkse Bijbellesen. Misschien lijdt je onder een slecht werkklimaat en ben je op zoek naar een oplossing. Of je vraagt je af, of je enorme inzet die je voor je werk toont, in het leven van een Christen wel gerechtvaardigd is.

In al deze vragen en noden geeft Gods Woord ons hulp. Als we ons met dit thema gaan bezighouden, zullen we in de Bijbel vooral op zoek gaan naar antwoorden op principiële vragen. Dat helpt ons, om vervolgens in de concrete beroepsmatige situatie een weg te vinden waar God mee zak kunnen instemmen.

Is werken een zegen of een vloek?

Vanuit aards oogpunt: 'Daarom haatte ik het leven, want het werk dat plaatsvindt onder de zon, leek mij kwaad. Het is immers alles vluchtig en najagen van wind. Ik haatte ook al mijn zwoegen waarmee ik zwoegde onder de zon, zwoegen dat ik zou moeten overlaten aan de mens die er na mij zijn zal' (Pred. 2:17-18). Het Boek Prediker bekijkt het leven vanuit aards oogpunt, het leven onder de zon. Daaruit concluderen we het volgende met betrekking tot het thema 'werk'.

Vanuit Gods oogpunt: God Zelf heeft zowel het lichamelijk als het geestelijk werk in de Hof van Eden ingesteld. Hij gaf Adam de opdracht, de hof te bebouwen en te bewaren (Genesis 2:15). Dit was een lichamelijke bezigheid. Verder moest de eerste mens alle dieren een naam geven (Genesis 2:19). Dat was een intellectuele bezigheid. Omdat het werk oorspronkelijk van God komt, is het in principe dus bedoeld als een zegen.

De moeiten waarmee we in ons werk vaak in aanraking komen, is een gevolg van de zondeval: 'En tegen Adam zei Hij: omdat u geluisterd hebt naar de stem van uw vrouw en van die boom gegeten hebt waarvan Ik u gebood: U mag daarvan niet eten, is de aardbodem omwille van u vervloekt; met zwoegen zult u daarvan eten, al de dagen van uw leven; dorens en distels zal hij voor u laten opkomen en u zult het gewas van het veld eten. In het zweet

van uw gezicht zult u brood eten, totdat u tot de aardbodem terugkeert, omdat u daaruit genomen bent; want stof bent u en u zult tot stof terugkeren' (Gen. 3:17-19).

Welke baan moeten we kiezen?

Een paar aandachtspunten:

Een goede opleiding is tot eer van God. Met goed wordt niet bedoeld: zo hoog mogelijk volgens mensen, maar zo als het goed bij jouw mogelijkheden, talenten en kwaliteiten past. Het is een noodzakelijke basis om een Christelijke familieleven te kunnen leiden. 'Regel uw werk buiten en maak het op de akker voor u gereed, en bouw daarna uw huis' (Spr. 24:27). Het heeft heel beslist zin om in je jeugd een diepgaande opleiding te doen en ook af te sluiten. Het is een goede basis voor je hele verdere leven. Daarbij gaat het er niet om, financieel goed te zitten.

Ook het voorbeeld van de ouders, hun opvoeding en hun goede raadgevingen zijn een grote hulp voor het verdere leven. Hun aanwijzingen hoe we een goed, persoonlijk geloofsleven kunnen hebben, zijn meer waard dan alles wat we op school leren.

God wil ons helpen om de goede beroepskeuze te maken.

Hij geeft ons daarin raad. "Ik onderwijs u en leer u de weg die u moet gaan; Ik geef raad, Mijn oog is op u' (Ps. 32:8) Manoach vraagt aan de engel van de HEERE: 'Welnu, laten Uw woorden uitkomen. Wat zal de leefwijze van het jongetje zijn, en wat zijn werk?' De engel geeft hierop een duidelijk antwoord (Richt. 13:12-14). Laten we onze situatie in het gebed aan God voorleggen en alleen van Hem een antwoord verwachten!

Zowel handmatige als intellectuele arbeid kan tot Gods eer gedaan worden. Hij heeft met allebei Zijn bedoeling. Als tentenmaker kon de apostel Paulus bij Aquila aan de slag: 'Omdat hij van hetzelfde beroep was – ze waren leerbewerker van beroep – bleef hij bij hen en werkte' (Hand. 18:3). Daarnaast kon God ook de vaardigheden van Apollos gebruiken: 'Een Jood, Apollos geheten, ven geboorte een Alexandrijn, een welsprekend man, machtig in de Schriften, kwam te Efeze' (Hand. 18:24).

Waarom moeten we werken?

Zodat we tegen de zonde beschermd blijven.

Als we geen werk hebben, lopen we gevaar te zondigen. Werken beschermt ons daartegen. Daarom veroordeelt God de luiheid: 'Ga naar de mier, luiaard, zie zijn wegen en word wijs' (Spr. 6:6). 'Wie met een bedrieglijke hand werkt, wordt arm, maar de hand van de vlijtigen maakt arm' (Spr. 10:4). 'Daar wij ons onder u niet ongeregeld gedragen hebben; wij hebben bij niemand brood om niet gegeten, maar met moeite en inspanning werkten wij nacht en dag om niemand van u tot last te zijn' (2 Thess. 3:8).

De Bijbel geeft ons David als voorbeeld van luiheid en de treurige gevolgen ervan: ‘Tegen de avond gebeurde het dat David opstond van zijn slaappleats en op het dak van het huis van de koning wandelde. Vanaf het dak zag hij een vrouw die zich aan het wassen was; deze vrouw nu was heel knap om te zien’ (2 Sam. 11:2).

Zodat we voor ons eigen levensonderhoud kunnen zorgen.

Paulus vermaant de luie Christenen onder de Thessalonikers: ‘Want ook toen wij bij u waren, hebben wij u dit bevolen: als iemand niet wil werken, dan zal hij ook niet eten’ (2 Thess. 3:10).

Zodat we ons om de behoeften en materiële noden van anderen kunnen bekommeren.

Het geld dat we verdienen, moet ook voor anderen genoeg zijn:

- a. Als *man* zijn we voor de materiële behoeften van onze vrouw verantwoordelijk ¹. ‘Zo zijn ook de mannen schuldig hun eigen vrouwen lief te hebben als hun eigen lichamen. Wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief. Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt en koestert het, evenals ook Christus de Gemeente’ (Ef. 5:28,29).
- b. Als *vader* zorgen we voor ons gezin. ‘Maar als iemand voor de zijnen en in het bijzonder voor zijn huisgenoten niet zorgt, heeft hij het geloof verloochend en is erger dan een ongelovige’ (1 Tim. 5:8).
- c. Als *kinderen* moeten we de zorgplicht tegenover onze ouders nakomen. ‘Maar als een weduwe kinderen of kleinkinderen heeft, laten dezen eerste leren aan hun eigen huis godsvrucht te tonen en hun voorouders vergelding te doen, want dit is aangenaam voor God’ (1 Tim. 5:4)

Zodat we de noodlijdende naasten kunnen helpen.

‘Laat hij die een dief was, niet meer stelen, maar veeleer arbeiden en met zijn eigen handen het goed werken, opdat hij kan meedelen aan hem die gebrek heeft’ (Ef. 4:28)

¹ Dit is dus de primaire verantwoording van de man! Hoewel er uiteraard vandaag de dag net zoals vanouds op boerderijen e.d. situaties kunnen zijn waarin een vrouw moet meewerken (bijv. door ziekte, werkeloosheid van de man of door armoede) moeten we toch de gewoonte van gelovige vrouwen om zo snel mogelijk weer een eigen baan te willen kritisch in het licht van Gods Woord bekijken. Zuster, wat is je motivatie? Kan je man niet voldoende verdienen om je qua onderdak, eten en kleding te voorzien van een normaal niveau (Matth. 6:25)? Ervaar je Gods zegen niet meer zo als in je gezin bent? Vind je het oninteressant om er thuis voor je kinderen te zijn, om voor je ouders en oudere broeders en zusters te zorgen en op andere manieren geestelijk tot steun te zijn in de Gemeente? En wat ga je doen met het salaris dat je verdient? Komt het ten goede aan de Heer of aan jouw luxe eisen? Overweeg dit eens serieus voor je Heer. Anderzijds: broeders die het voor de wind gaat, zouden zeer terughoudend moeten zijn met het

Zodat we het werk van de Heer en Zijn arbeiders kunnen ondersteunen.

‘Laat hij die in het Woord onderwezen wordt, hem die onderwijs geeft, van alle goederen meedelen’ (Gal. 6:6).

Zodat we een goed getuigenis aan onze naasten kunnen laten zien.

‘U doet dat dan ook ten aanzien van alle broeders, die in heel Macedonië zijn. Maar wij vermanen u, broeders, daarin nog toe te nemen en u te beijveren om rustig te zijn en uw eigen zaken te doen en met uw eigen handen te werken, zoals wij u bevolen hebben, opdat u welvoeglijk wandelt tegenover hen die buiten zijn en van niemand iets nodig hebt’ (1 Thess. 4:10-12).

Zodat de Heer ons kan voorbereiden voor Zijn dienst.

Wie in het zakenleven door ijver, nauwgezetheid en trouw gekenmerkt wordt, is op Gods tijd ook in staat in Gods dienst te werken. Mozes weidde de kudde van zijn schoonvader 40 jaren lang. David weidde de schapen van zijn vader en beschermde hen tegen leeuwen en beren. Zo kwalificeren ze zich beide vanuit hun dagelijkse beroep stap voor stap voor een taak ten dienste van Gods volk.

We zien dus dat de gangbare motivatie die je om je heen vaak ziet om te werken, helemaal niet spoot met de Bijbelse lessen. We moeten niet werken:

- Voor eigen eer en aanzien;
- Voor carrière;
- Voor ‘wel doortimmerde huizen’ met steeds meer luxe;
- Om een 2e auto, een extra vakantie of luxe kleding te kunnen permitteren;
- Enz.

Hoe moeten we werken?

We doen ons werk tot eer van God.

‘Al wat u doet, doet het van harte, als voor de Heer en niet voor mensen’ (Kol. 3:23), als gelovigen ‘die met bereidwilligheid dienstbaar zijn als aan de Heer en niet aan mensen’ (Ef. 6:7). Dit principe helpt ons ook, als we een vervelende chef hebben of als we dreigen in ons werk op te gaan.

We doen ons werk correct en zorgvuldig, en lopen er niet de kantjes af.

‘Laten wij, als op de dag, welvoeglijk wandelen, niet in brasserijen en dronkenschappen, niet in ontucht en uitspattingen, niet in twist en jaloersheid’ (Rom. 13:13); ‘Ziet dan nauwlettend toe, hoe u wandelt, niet als onwijken’ (Ef. 5:15).

uiten van hun oordeel hierover; we kunnen niet in elkaars portemonnee en elkaars hart kijken!

We doen onze dagelijkse bezigheden ijverig, maar zonder er iets mee te willen worden.

‘Zulke mensen nu bevelen wij en vermanen hen in de Heer Jezus Christus, dat zij rustig werkend hun eigen brood eten’ (2 Thess. 3:12). ‘Rustig werken’ betekent dat we ons werk regelmatig doen en er in volharden, maar zonder winstbejag of streven naar eer.

‘Mat u niet af om rijk te worden, gebruik daarvoor uw inzicht niet’ (Spr. 23:4). Daniël is wat dat betreft een voorbeeld, waar we moed uit kunnen halen. Hij was trouw in het uitvoeren van zijn dagelijkse werk. Hij zocht geen hoge plaats in Babel, maar kreeg die vanwege zijn trouw en bekwaamheid. Joab daarentegen is een waarschuwing voor ons. In zijn baan als legeraanvoerder zocht hij steeds zijn eigen eer en voordeel, en bracht daarvoor zelfs anderen om het leven.

We gedragen ons netjes tegenover onze meerdere:

- a. We verzetten ons niet, drukken niet zeurderig onze zin door en zijn onderdanig. ‘U, slaven, weest uw heren naar het vlees in alles gehoorzaam’ (Kol. 3:22).
- b. We vleien niet. ‘Niet als ogendienaars om mensen te behagen, maar in eenvoud van hart, in de vreze van de Heer’ (Kol. 3:22).
- c. We spreken hen niet tegen. ‘Vermaan de slaven aan hun eigen meesters onderdanig te zijn, in alles welbehaaglijk te zijn, niet tegen te spreken’ (Titus 2:9).

Maar als onze meerdere ons iets vraagt wat met ons geweten in strijd is, moeten wij God meer gehoorzaam zijn dan mensen.

Hoe veel en hoe lang moeten we werken?

Onze hoeveelheid werk mag geen invloed hebben op het geestelijke leven en mag onze gemeenschap met God niet in de weg staan. De Heer waarschuwt ons ervoor, onze lamp onder de korenmaat te verbergen, dat wil zeggen: ons getuigenis in de wereld door de stress van ons dagelijkse werk te verbergen. (Matth. 5:15).

In tegenstelling daarmee spoort het voorbeeld van Ruth ons aan, onze tijd bij het werk metterdaad optimaal te benutten. ‘Zo is zij gekomen en zij is gebleven van vanmorgen af tot nu toe. Zij heeft bijna niet binnen gezeten’ (Ruth 2:7). Dat is dus wel iets anders dan je privé-mailtjes beantwoorden, sms-en enz. in de tijd van de baas... En op zijn kosten – wat diefstal is, behalve als hij er toestemming voor heeft gegeven!

Wat kunnen we zeggen over het succes op ons werk?

Als ons werk ons succes brengt, is dit genade van God. ‘De zegen van de HEERE, die maakt rijk, Hij voegt er geen zwoegen aan toe’ (Spr. 10:22). Helaas is het ook mogelijk dat we, ondanks onze inzet, geen succes hebben. Dit mogen we aan de Heer voorleggen. Hij voelt op deze manier met ons mee: ‘Ik, Ik zie: voor niets heb Ik Mij vermoeid, nutteloos en tevergeefs heb Ik Mijn kracht verbruikt. Voorwaar, Mijn recht is bij de HEERE, en Mijn arbeidsloon is bij Mijn God’ (Jes. 49:4). In elk geval, of we nou succes of geen succes hebben, mogen we bij

ons werk om Gods raad vragen en op Zijn hulp rekenen. 'Zijn God onderwijst hem over de juiste wijze. Hij onderwijst hem' (Jes. 28:26). Wil jij ook dat jouw God en Vader dat bij jou kan doen?

Het Woord van God leert ons dat we ons bij ons werk steeds moeten nagaan hoe we onze bezigheid het beste kunnen aanpakken, zodat het resultaat verbeterd wordt. 'Als het ijzer bot wordt en iemand slijpt de snede niet, dan moet hij meer kracht zetten. Het voornaamste om te slagen is wijsheid' (Pred. 10:10).

Hoeveel mogen we verdienen?

Zoveel als rechtvaardig is, want de arbeider is zijn loon waardig (Luk 10:7). God wil normaliter inderdaad dat wij voor ons werk betaald worden. Maar de Bijbel waarschuwt ons voor de wens naar steeds meer loon; en meer nog voor wereldse methoden om meer geld af te dwingen bij je werkgever. 'Nu is de godsvrucht met tevredenheid inderdaad een groot gewin' (1 Tim. 6:6). 'Maar wie rijk *willen* worden, vallen in verzoeking, in een strik en in vele onverstandige en schadelijke begeerten, die de mensen doen wegzinken in verderf en ondergang' (1 Tim. 6:9; zie ook Spr. 11:24).

Hoe besteden we onze vrije tijd?

Vrije tijd is een geschenk van God.

De Heer Jezus 'zei tot hen: Komt u naar een woeste plaats met Mij alleen en rust een weinig. Want er waren velen die kwamen en gingen; en zij hadden zelfs geen tijd om te eten' (Mark. 6:31); 'Hoe zal Hij ... ons met Hem ook niet alle dingen schenken?' (Rom. 8:32).

Onthoud altijd: echte rust vinden we niet op deze aarde.

Elke aardse rust heeft haar grenzen. Lees maar wat er in Markus 6:31 staat: 'Want er waren velen die kwamen en gingen; en zij hadden zelfs geen tijd om te eten'.

Eeuwige rust staat ons in de hemel te wachten – maar ook niet eerder! We zijn dus nog op aarde - om te werken. De Heer zegt hier Zelf over: 'Ik moet werken de werken van Hem Die Mij gezonden heeft, zolang het dag is; de nacht komt wanneer niemand werken kan' (Joh. 9:4).

Met God plannen

We moeten de besteding van onze vakantiedagen en ons vrije tijd met God plannen en dit in overeenstemming met Zijn wil doen. Daarbij zijn drie punten van belang:

1. 'Maar doet de Heer Jezus Christus aan, en verzorgt het vlees niet om aan begeerten te voldoen' (Rom. 13:14). Zoeken we in deze tijd dat wat ons vlees begeert, waar ons eigen ik zo'n zin in heeft? Alleen maar aards, voorbijgaand plezier?
2. 'En deze had een zuster, Maria geheten, die ook aan de voeten van Jezus zat en naar Zijn woord luisterde' (Luk. 10:39). Gebruiken we de vrije tijd om meer dan anders de Bijbel te lezen en om gemeenschap met God te hebben?

3. 'Maar u, broeders, wordt niet moe in goed doen' (2 Thess. 3:13); 'Wie dan weet goed te doen en het niet doet, voor die is het zonde' (Jak. 4:17). Houden we in deze tijd onze ogen voor de noden in de wereld om ons heen en zijn we bereid in dat kader tijdens onze vakantie dingen aan te pakken?

Tot slot

De Bijbel geeft ons altijd een antwoord op onze vragen. In ons dagelijkse leven is het altijd belangrijk, dat onze gedachten (ook over ons werk) door de Bijbel worden beïnvloed.

Laten we de Heer steeds vragen om wijsheid voor ons gedrag tijdens ons werk (Jak. 1:5) en laten we waakzaam zijn. Het mag niet zo zijn dat we onze volledige kracht en al onze bezigheden aan het aardse leven wijden! Interesseer je in je hart altijd in de eerste plaats voor God, voor je Heer en Heiland Jezus Christus!

'Niemand kan twee heren dienen; want hij zal òf de één haten en de ander liefhebben, òf zich aan de één hechten en de ander verachten' (Matth. 6:24).

Christoph Graf